

اهمیت و ضرورت مدیریت کلاس درس و نقش معلم در اداره آن

محمد رضا پارسی تبار^۱

داود قیاسی سونکی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۱۰ تاریخ چاپ: ۱۳۹۹/۱۲/۲۵

چکیده

هدف از نگارش مقاله حاضر، بررسی اهمیت و ضرورت مدیریت کلاس درس و نقش معلم در اداره آن می باشد. مدیریت کلاس اولین سطح مدیریت آموزشی است و پایه‌ی سطوح بالاتر مدیریت یعنی مدیریت مدرسه، مدیریت ناحیه و مدیریت کل نظام آموزش و پرورش محسوب می شود و در شکل دادن به ساختار آموزش و فرایند تدریس و ساخت شخصیت و روند ذهنی، عاطفی، آموزشی و تربیتی دانش آموزان نقش اساسی دارد. گرچه کارایی معلم براساس نگرش، نیت و شخصیت از یک سو و همه جانبه بودن او بر اساس مهارت در توانمندسازی دانش آموزان از سوی دیگر سنگ بنای مدیریت کلاس درس است، اما معلم به مهارت ها و فوونی سازمان دهنده نیاز دارد تا شرایط بهینه‌ای را برای تحقق یادگیری خلق کند. پس بسیار شایسته است که مدیریت کلاس و اهم مطالب مربوط به آن بررسی شده و موانع و مشکلات مدیریت مؤثر بررسی شده و راهبردهایی جهت مقابله و رفع موانع مدیریت کلاس تحلیل و ارائه گردد تا بتوانیم با به کارگیری راهبردها بر مشکلات فائق آمده و محیط کلاس را به محیطی جذاب، شاد و مثبت جهت حداکثر تعامل و یادگیری تبدیل کنیم. مقاله حاضر بر آن است تا به مفهوم مدیریت کلاس درس، نقش معلم در اداره آن و همچنین به اهمیت و ضرورت مدیریت کلاس درس و محیطهای مؤثر بر یادگیری بپردازد. این مقاله که ابزار جمع آوری اطلاعات آن به روش کتابخانه ای است، به روش توصیفی-تحلیلی به بررسی مدیریت کلاس درس می پردازد. در ابتدا مدیریت کلاس تعریف شده و به نقش معلم در اداره کلاس می پردازد. در ادامه اهمیت و ضرورت مدیریت کلاس درس و موانع و مشکلات آن پرداخته و همچنین راهبردهایی به منظور اداره بهتر کلاس درس ارائه می گردد.

واژگان کلیدی

مدیریت کلاس درس، موانع و مشکلات، تکنیک های مدیریت کلاس، راهبردهای موفق

۱. نویسنده مسئول، کارشناسی ارشد ادبیات فارسی، دبیر مدارس متوسطه، آموزش و پرورش منطقه گله دار، فارس، ایران.
۲. کارشناسی امورتربیتی، مدیرآموزگار دبستان عشایری شهید قیاسی کل کله، مدیریت آموزش و پرورش شهرستان کیار، چهارمحال و بختیاری، ایران.

مقدمه

مدیریت^۱ یعنی هنر انجام دادن کارها به وسیله ی دیگران (فالت) در این تعریف، رفتار آمرانه ی معلم و همچنین خود محوری وی مورد انتقاد قرار می گیرد. با توجه به این تعریف، معلم بایستی یک راهنمای خوب باشد، ولی کارها توسط خود دانش آموز انجام شود؛ و آنها در امر یادگیری فعال باشند. بدیهی است که هر چه مشارکت دانش آموزان در فعالیتهای کلاسی و در امر یادگیری بیشتر باشد، رشد مهارت های گوناگون در آنان بیشتر می شود و متکی به خود می گردند و اعتماد بنفس در آنان رشد می کند. باید در نظر داشت که این تعریف در کلاس هایی که فراگیران دوران کودکی را طی می کنند، دارای کاربرد زیادی نیست در مقطع ابتدایی، پیش از آنکه معلم به کودکان آموزش دهد، بایستی عمدتاً خود، برنامه ریز بوده و اهداف آموزشی را دنبال کند، زیرا با توجه به ویژگی های خاص کودکان اولامتکی به دیگران بوده و ثانیاً کم تجربه می باشند، این وظیفه به معلم برمی گردد، در حالی که آموزش بزرگسالان به دلیل اینکه آنان در امر برنامه ریزی های درسی و کلاسی، از اهمیت زیادی برخوردار می گردد. با توجه به موارد فوق در آموزش دوره های بالاتر، لازم است فراگیران، خود در امر یادگیری مشارکت داشته باشند. در تعریف دیگر مدیریت کار کردن با افراد به وسیله اعضای گروه هابرای تحقق اهداف سازمانی بیان شده است (پرداختچی، ۱۳۷۲).

در این تعریف، اهمیت مشارکت معلم به عنوان رهبر و راهنمای دانش آموزان، بیشتر ملحوظ است، بدین معنی که پس از اینکه اهداف مشخص شد معلم و دانش آموزان بایستی با برنامه ریزی صحیح راه رسیدن به آن را دنبال کنند. سازمان دهی عناصر انسانی و ایجاد جو مناسب، نقش مهمی در تحقق اهداف یادگیری دارند در این باره مدیریت مدرسه، مدیریت در کلاس و در کل، مدیریت آموزشی از تغییرهای مهمی هستند که در یادگیری و شکل دهی رفتار مطلوب در فراگیران نقش مهمی را ایفا می کنند.

آدیر (۱۹۸۳) معتقد است که عناصر اصلی مدیریت در سه عامل فرد، گروه، وظیفه (یا هدف) قابل بررسی است. کاربرد نظریه جان آدیر برای مدیران مدارس این است که باید به اهداف آموزش و پرورش آگاه باشند و بتوانند معلمان را از کم و کیف آن آگاه سازند و اهداف را تبیین کنند از طرف دیگر در مواقع مناسب معلمان را گردآورند و آنان را از مشکلات مدرسه و مسائل آموزشی آن، مطلع و در تمام آن موارد بحث کنند مدیران باید کاری انجام دهند که یکایک معلمان احساس ارزشمندی کرده و به تدریج به همکاری گروهی در راستای برآوردن اهداف مدرسه سوق داده شوند در ادامه به علل بی نظمی در کلاس درس و اصول کلی مدیریت در کلاس اشاره می گردد.

در تعریف مدیریت کلاس درس گفته شده است: «مدیریت کلاس درس ایجاد شرایط لازم برای تحقق یادگیری است.» بر این اساس می توان استنتاج کرد، مهارت های مدیریت کلاس درس، سنگ بنای کل موفقیت در تدریس است. این امر به ویژه در کلاس های درس مدرسه های ایران که مملو از دانش آموزانی است که گاهی شمار آنان بالاتر از حد استاندارد است، از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

^۱ - Management

مدیریت کلاس عبارت است از هنر به کار بردن دانش تخصصی و بهره‌گیری از مهارت‌های کلاس‌داری به منظور هدایت دانش‌آموزان به سوی اهداف مطلوب مورد نیاز دانش‌آموزان و جامعه.

اهمیت و ضرورت مدیریت کلاس

بدون شک به منظور تدریس و نیل به اهداف آموزش و پرورش، وجود شرایطی لازم می‌باشد، از جمله این شرایط می‌توان به نظم حاکم بر کلاس به عنوان فاکتوری مهم اشاره نمود،

زیرا کلاسی که در آن اولین گام یادگیری (یعنی نظم و انضباط و مشارکت در فعالیت و جلب توجه فعال شاگردان) اعمال نگردد، به یقین نتایج مطلوبی نخواهد داشت. روش‌های کلاس‌داری و نظم کلاس در ایجاد انگیزه برای یادگیری دانش‌آموزان بسیار موثر می‌باشد.

اهداف می‌توانند به وسیله روش‌ها تحت تاثیر قرار گیرند. (rozyck، ۱۹۹۹) بنابراین اعمال روش‌های درست تدریس و سبک‌های مناسب مدیریت با توجه به شرایط کلاس، امکانات آموزشگاه، توانایی معلم و نوع کتاب و محتوای درسی، متفاوت می‌باشد.

عوامل موثر بر مدیریت کلاس را در سه قسمت به شرح زیر طبقه‌بندی می‌نمایم.

الف: ویژگی‌های شخصیت معلم؛

ب: روش‌های تدریس معلم؛

ج: استفاده از فنون تدریس.

ویژگی‌های شخصیتی معلم

بدون شک شخصیت و یا ویژگی‌های شخصیتی معلم، یکی از عوامل بسیار مهم در نظم‌دهی کلاس می‌باشد. معلمی که ظاهر آن آراسته می‌باشد، مثبت‌نگر و خوش اخلاق است به توانایی‌های ذهنی، جسمی، عاطفی و تفاوت‌های فردی شاگردان آگاهی دارد، شرایط فیزیکی کلاس را از قبل آماده می‌سازد، مهارت ارزشیابی و پرسش کردن را میداند، دانش‌آموزان را دوست دارد و به کارش علاقه نشان می‌دهد، با ایمان، راستگو، صادق و خوش بیان می‌باشد و در کارش مسلط است و با معلمی که این ویژگی‌ها را ندارد، مسلماً بسیار متفاوت است بنابراین معلمین باید این صفت را در خود آشکار نمایند و در تمهیدات اشتغال به حرفه‌ی مقدس معلمی، این ویژگی‌ها را در خود متبلور سازند.

روش‌های تدریس

بسیارند دانشجو معلمینی که در کلاسهای دانشگاه یا مراکز تربیت معلم، دایم این جمله را بیان می‌دارند که "این روش تدریس را نمیتوان در کلاس‌ها به کار برد" دلیل گفتن این جمله اعتراضی این است که دانشجویان معلمی، هنوز آگاهی ندارند که هر روش تدریس کارآیی خاص خود دارد و از یک روش تدریس نمی‌توان برای آموزش همه دروس و یا در همه کلاس‌ها استفاده نمود. همچنین بعضی اذعان می‌دارند که اجرای بعضی از روش‌های تدریس، باعث شلوغی و بی‌نظمی کلاس می‌گردد.

در توضیح این مطالب شایان ذکر است که یک معلم باید با توجه به شرایط کلاسی - امکانات و تجهیزات - توانایی های خود و شاگردان و محتوای کتب درسی یک روش مناسب انتخاب نماید و در صورتی که روش تدریس معلم مناسب نباشد باعث سردرگمی شاگردان، شلوغی کلاس و اتلاف وقت خواهد شد. بنابر این لازم است که یک معلم نسبت به الگوها، روش ها و راهبردهای فنون تدریس، آگاهی های لازم را داشته باشد تا به موقع و در جای مناسب از هر کدام از روش ها و فنون، با موقعیت بهره مند گردد.

بنابر این ضرورت دارد که یک معلم در طراحی آموزشی تدابیری بیاندیشد تا شاگردان را با مفاهیمی که ارائه گردید آشنا نموده؛ و امکان بر هم زدن نظم کلاس را از دانش آموزان خاطی سلب نماید، همچنین ضروری است که محتوای کتب درسی با توجه به چگونگی آموزش و اعمال روش های تدریس فعال باز نگری گردد.

فنون تدریس

تدریس به مجموعه اعمالی که معلم برای جلب توجه شاگردان به تدریس اثر بخش و کارآمد تر اجرا می نماید، گفته میشود. آشنایی و آگاهی نسبت به فنون تدریس و اعمال آنها در کلاس درس توسط معلم، باعث می شود، وی بدون استفاده از خشونت و تنبیه بدنی، کلاس را مدیریت نموده و نظم را حاکم سازد، از جمله فنون تدریس می توان موارد زیر را بر شمرد.

۱- تدبیر منفی

تدبیر منفی یکی از تکنیک های خانواده درمانی است و معلم به منظور ساکت کردن کلاس و یا جلب توجه دانش آموزان از آن استفاده می نماید بدین صورت که وقتی کلاس شلوغ میشود معلم طنین شادی صدای خود را کم کرده و بغض صدایش را افزایش می دهد و با این روش به کلاس نظم می بخشد.

۲- کم وزیاد کردن تن صدا

به منظور جلب توجه شاگردان و وادار کردن آنها به گوش دادن، معلم باید با صدای یکنواخت صحبت نکند، نوسانات صدای خود را کم و زیاد نماید تا دانش آموزان شنونده فعالی شوند.

۳- حرکت های معلم

بین حرکتهای معلم و توجه شاگردان رابطه مستقیم وجود دارد، (شعبانی، ۳۸۲) هر چه حرکات هدفمند معلم و حرکت کردن به آخر کلاس و برگشتن و حرکات پایین کلاس معلم بیشتر باشد، معلم بر کلاس مسلط تر خواهد داشت و شاگردان بیشتر به او توجه خواهند کرد و در نتیجه یادگیری بهتر صورت میگیرد.

۴- تاکید روی بعضی از مفاهیم و کلمات

" نگاه کنید، دقت کنید"، این کلمات خیلی مهمند و تکرار بعضی افعال و کلمات از جمله نکاتی است که به خاطر تاکید معلم، توجه شاگردان را جلب می نماید.

۵- اشارات معلم

بعضی از ایما ها و اشارات معلم، باعث دقت بیشتر شاگردان می شود؛ حرکات دست، چشم، ابرو، دهان، انگشتان و سر، مشتمل بر این حرکات است.

۶- مکث های به موقع و هدفمند

برخی معلمان در حین توضیح دادن و یا سخنرانی با مکث های به موقع حواس شاگردان را به مفاهیم جلب می نمایند و سر و صدای دانش آموزان را کاهش می دهد؛ و کلاس را اداره می نمایند.

۷- تشویق و تمجید دانش آموزان

یکی ازفوننی که به عنوان ابزاری موثر در اختیار معلمان می باشد، تشویق و تمجید است؛ البته تمجید عملکرد شاگردان، با ارزش تر از تشویق آنان است، زیرا تشویق شاگردان باعث به وجود آمدن آموزش و پرورش سود گرایانه می گردد. همچنین معلم می تواند با توجه به سن دانش آموزان از تقویت پته ای نیز بهره ببرد. و یا از کارتهای تلاش، امتیاز و کارت جایزه بدین منظور استفاده نماید. استفاده ی فاصله ای و نسبی متناوب از این ابزار، اثر بخشی آن را ارتقا می بخشد.

۸- نگاههای معنی دار

گاهی نگاههای معنی دار معلم به دانش آموزی که به درس توجه ندارد و یا سروصدا می کند، باعث کاهش رفتار نا به جای او می گردد. همچنین با عصبانیت نگاه کردن به دانش آموزانی که برای کلاس مزاحمت ایجاد کرده اند؛ باعث می شود دانش آموز وادار شود به درس های معلم گوش دهد

۹-ضربه زدن به میز و صندلی

گاهی معلم با ضربه زدن به میز یا تابلوی کلاس، توجه شاگردان به مطالب و مفاهیمی که ارائه می شود جلب می کند.

۱۰-تدوین قانون و مقررات کلاس

تدوین قوانین کلاسی و تشریح آن برای دانش آموزان و آگاهی دادن به آنها باعث ایجاد نگرش می گردد و در نهایت موجب عملکرد مثبت فردی و گروهی می شود. لذا معلمان باید در تدوین مقررات کلاس به خصوص در روزهای اول دقت کافی داشته باشند.

تکنیک های مدیریت کلاس درس^۱

مدیریت کلاس چالشی است که تمام معلمان با آن مواجه می شوند و تصمیمات و اقداماتی که معلمان در این حیطه انتخاب می کنند به شدت تاثیرگذار هستند.

مدیریت کلاس چالشی است که تمام معلمان با آن مواجه می شوند و تصمیمات و اقداماتی که معلمان در این حیطه انتخاب می کنند به شدت تاثیرگذار هستند. در این مطلب، ما جنبه های مختلف مدیریت کلاس و اهمیتِ تدوین یک برنامه قبل از آغاز نیمسال تحصیلی را مورد بحث قرار خواهیم داد.

^۱ - Classroom management techniques

مدیریت یک کلاس

هر معلمی وقتی به بحث مدیریت کلاس می رسد با چالش مواجه می شود. تصمیماتی که معلمان در این حیطه می گیرند و انجام می دهند می توانند باعث ایجاد یک سازندگی مسالمت آمیز و یا یک آشوب کامل شوند.

اقدامات و نگرش های معلم در طول اولین جلسات کلاسی، جو کلاس در باقی ترم را مشخص خواهند کرد. بخاطر اهمیت این موضوع کارآمدترین معلمان، یک برنامه مدیریت کلاسی را قبل از آغاز اولین جلسه طرح ریزی می کنند. هدف از روش های اداره کلاس، فراهم کردن جوی است که در آن تدریس راحت تر صورت پذیرد. آنچه در اداره مؤثر کلاس درس همواره باید مد نظر باشد، اولویت تأکید بر پیشگیری از بدرفتاری، نسبت به مقیاس های تسکین دهنده مانند تنبیه است. مشکلات بالقوه رفتاری باید شناخته شود تا با اعمال روش های صحیح در کلاس، از پیشروی آنها جلوگیری گردد؛ یعنی به جای استفاده مدام از تنبیه می توان با آموزش مناسب پیشگیری از رفتار غلط را جایگزین کرد.

برای مدیریت کلاس، ابتدا یک ارتباط مؤثر و مناسب باید بین معلم و دانش آموز برقرار باشد و برای بی قراری این ارتباط مهارت هایی برای معلم مورد نیاز است. یک معلم توانا با بهره گیری از شیوه های متفاوت می تواند پل ارتباطی بین خود و دانش آموز را ساخته و استحکام بخشد. مهارت هایی نظیر اجتناب از تنبیه شدید و مکرر، اجتناب از شوخی، پرهیز از پیش داوری های غیر منصفانه، ابراز علاقه و توجه به دانش آموز، احترام به آنها، دوستانه رفتار کردن، اهمیت دادن به نظرات آنها و ...



تصویر شماره ۱- نمایی از کلاس درس و محیط آموزشی

اگرچه برخی از تکنیک های مدیریت بسته به سطح تحصیلی و دانش آموزان تغییر می کنند، اما بسیاری از راهبردهای زیربنایی و اساسی مدیریت کلاس تغییری نمی کنند. راهبردهایی که در این مطلب مورد بحث قرار می دهیم شامل:

- ۱- قوانین،
- ۲- محیط یادگیری،
- ۳- اشتیاق دانش آموزان

۴- روابط دانش آموز-معلم می شوند.

۱- قوانین

برای اکثر معلمین، مبنای مدیریت یک کلاس، مجموعه ای از قوانین و پیامدهای روشن هستند. معلمان نیاز دارند که قوانین رفتاری عمومی را وضع کنند تا اطمینان یابند کلاس بصورت روان و بدون مشکل اداره خواهد شد.

تصور کنید که شما معلم تاریخ کلاس پنجم هستید. چه قوانینی تعیین خواهید کرد؟ قوانینی که مورد نیاز در هر کلاس متفاوت هستند و اکثر معلمان موافق هستند که دانش آموزان باید در تدوین این قوانین نقش داشته باشند.

راهبرد کلی این است که یک نظر جامع درمورد اینکه به چه قوانینی نیاز است داشته باشید و سپس دانش آموزان را در تدوین این قوانین و تعیین عواقب شکستن این قوانین مشارکت دهید. وقتی دانش آموزان در یک موضوع نقش داشته باشند و نظرات خود را بیان کنند، نسبت به تصمیماتی که در کلاس گرفته شده احساس مالکیت پیدا کرده و انگیزه بیشتری برای پیروی از قوانین خواهند داشت.

برای مثال، می توانید در کلاس خود یک سری فعالیت روزمره را تعیین کنید که در آن همیشه برنامه روز را بررسی تخته می نویسید و کنار آن نیز راهنمایی هایی برای یک فعالیت اضافی را می نویسید تا اگر کارهای کلاس زودتر توسط دانش آموزان تمام شد به آنها بپردازید.

اگر دانش آموزان بدانند که چه کارهایی باید انجام بدهند و قادر باشند که کارهای بعدی را پیش بینی کنند، احساس شایستگی به آنها دست می دهد که هم به یادگیری آنها کمک می کند و هم باعث ایجاد یک محیط یادگیری مثبت می شود.

۲- محیط یادگیری



تصویر شماره ۲- نمایی از کلاس درس و محیط یادگیری

محیط یادگیری تاثیر زیادی بر دانش آموزان و یادگیری آنها می گذارد و بنابراین یک بخش بسیار بسیار مهم از مدیریت کلاس را تشکیل می دهد.

محیط یادگیری شامل محیط فیزیکی و همچنین محیط اجتماعی یا هیجانی در داخل کلاس می شود. معلمین می خواهند که تمام دانش آموزان احساس انگیزه کنند، به چالش کشیده شوند، مورد حمایت قرار بگیرند و از نظر فیزیکی احساس راحتی داشته باشند. راهبردهای مدیریتی صحیح باعث می شود یک محیط یادگیری مثبت خلق شود که سازندگی و احترام موجود در کلاس را ارتقاء می دهد.

محیط فیزیکی شامل جنبه های فیزیکی نظیر چینش میزها، تزئینات، نورپردازی، دما و غیره می شود. محیط فیزیکی چگونگی کارکرد کلاس را شکل خواهد داد.

بازهم تصور کنید که در یک کلاس تدریس می کنید. میزها را چطور می چینید و تزئینات کلاس چطور خواهد بود؟ هر جنبه فیزیکی می تواند بر یادگیری، خلاقیت و همچنین توانایی تمرکز کردن و حفظ توجه تاثیر داشته باشد.

مهم است که فضای کلاس جذاب باشد، نور کافی داشته باشد، راحت و در نهایت پاکیزه باشد. وقتی دانش آموزان وارد کلاس می شوند، اغلب، محیط یادگیری اولین تاثیر را روی آنها می گذارد و رویکرد معلم به مدیریت آموزش ها و یادگیری را به آنها منتقل می کند؛ مثلاً، اگر شما در کلاس تاریخ میزهای کلاس را طوری بچینید که بصورت گروه بندی شده و روبه روی همدیگر قرار بگیرند، این کار باعث ارتقاء تعامل در کلاس شده و نشان می دهد که همکاری و مشارکت برای شما (یعنی معلم) ارزشمند است.

وقتی دانش آموزان هرروز وارد یک کلاس درس می شوند، نیاز دارند که احساس مالکیت نسبت به آن کلاس داشته باشند.

کارهای عملی و پروژه های آنها باید در معرض دید باشد و به نمایش در آیند، چراکه هرچه دانش آموزان بیشتر کارهای خودشان را در کلاس ببینند، بیشتر احساس ارزشمندی می کنند. آنها همچنین باید اطمینان داشته باشند که کجا می توانند چیزهایی که نیاز دارند را پیدا کنند؛ مثلاً وسایل مورد نیاز یا محلی برای تحویل دادن تکالیف.

پس از محیط فیزیکی، محیط یادگیری نیز شامل جنبه های اجتماعی و هیجانی موجود در کلاس می شود. این یعنی احساسی که کلاس درس به دانش آموزان منتقل می کند. دانش آموزان در محیط هایی رشد می کنند که احساس اطمینان و احترام به آنها منتقل می کنند و فضایی از هدفمندی و اطمینان در یادگیری در آنها وجود داشته باشد. قطعاً این همیشه یک تکلیف ساده برای معلمان نخواهد بود، اما راهبردهای بسیاری وجود دارد که کمک می کنند چنین محیطی را خلق کنید. یک راهبرد این است که روابط مثبتی بین دانش آموزان و معلم ایجاد و حفظ شود که بعداً در همین مقاله آنرا مورد بحث قرار خواهیم داد.

یک راهبرد دیگر این است که یک فرصتی را به دانش آموزان بدهید تا دیدگاه و ایده های سازنده خود را بیان کنند. ما قبلاً درمورد وارد کردن دانش آموزان در تدوین قوانین، پیامدها و کارهای روزمره صحبت کردیم و باید بدانید که

همین راهبرد به خلق یک محیط یادگیری مثبت کمک شایانی می کند. این کار دانش آموزان را درگیر کرده و آنها را بر موضوع درسی متمرکز می کند.

بهبود فرایند آموزشی در کلاس درس مدارس و مراکز آموزشی

بهسازی مدارس و بهبود فرایند آموزشی در کلاس درس مدارس و مراکز آموزشی یک نوآوری سیستماتیک در مدیریت دانش می باشد. برای افزایش اثربخشی مدارس و مراکز آموزشی، معلمان باید در تعیین استانداردها و اهداف برنامه درسی و امور اجرایی به مدیران کمک نمایند. در این راستا معلمان نیاز به تشویق، حمایت و تفهیم در خصوص اهمیت انتشار دانش حرفه ای خود دارند. آنها نسبت به دانش آموزان، معلمان دیگر و جامعه بیرون از مدرسه متعهد و مسئول می باشند. بهسازی مدارس برخی اوقات بعنوان یک تغییر از بالا به پایین در نظر گرفته می شوند که این تغییرات از طریق اقدامات مدیریت ارشد صورت خواهد پذیرفت. فعالیتهای بهسازی مدارس ممکن است یک رویا برای اداره بهتر و موثرتر کلاس های درس و استفاده از دانش بوده که نتیجه آن تغییر در الگوهای تدریس و یادگیری باشد. متأسفانه این تحولات در مدارس به ندرت به دنبال تطبیق مدارس با دانش های جدید در حوزه های تخصصی آموزش و یادگیری و یا اثرات جنبی که تسهیل کننده این سازگاری ها شوند، خواهند بود (چشمگان زاده و همکاران، ۱۳۹۷).

محیط های موثر بر یادگیری

محیط، بستری برای شکل گیری بسیاری از ویژگیهای رفتاری است. به بیانی دیگر بسیاری از عواطف، عادات، سلاقی و حتی طرز نگرش ها و نشست و برخاست ها به گونه ای شگرف از محیط تأثیر میپذیرد. به همین خاطر است که بسیاری از صاحب نظران، محیط را دانشگاهی نامیده اند که هر فرد با توجه به زمینه ها و استعداد های خویش میتواند از آن بیاموزد و در معرض تأثیرات آن قرار گیرد، دانشگاهی که هیچ گاه فرد از آن فارغ التحصیل نمیشود. در یک تقسیم بندی کلی میتوان در حال حاضر چهار محیط را در یادگیری مؤثر دانست:

- ۱- **مدرسه**: مدرسه رسمی ترین نهاد آموزشی و پرورشی در سنین کودکی و نوجوانی است.
 - ۲- **خانواده**: از سپیده دم تاریخ بشر تاکنون، خانواده به عنوان یک نهاد اساسی در نگهداری و تربیت فرزندان، نقش منحصر به فردی ایفا نموده است.
 - ۳- **اجتماع**: اجتماع نظام پیچیده های است که این امکان را فراهم میآورد تا افراد تحت تأثیر عوامل مختلف در آن به تعامل با یکدیگر پردازند.
 - ۴- **رسانه های جمعی و اینترنت**: رسانه های جمعی و اینترنت را میتوان ابزارهای آموزشی مدرن نامید که به تنهایی میتوانند تعاملات موجود در هر یک از محیط های سه گانه قبلی را تحت الشعاع قرار داده و حتی تأثیرات آموزشی آنها را ناچیز نموده یا آن را خنثی نمایند.
- فراگیران و دانش آموزان پس از محیط مسکونی خود بیشترین ساعات روز را در واحدهای آموزشی می گذرانند. با توجه به نقش اساسی آموزش در فرآیند شکل دهی به فرهنگ جامعه لازم است علاوه بر اهمیت دادن به فرآیند آموزش

به ایجاد محیط مطلوب که شوق و انگیزه را نسبت به فرآیند یاد دهی-یادگیری در دانش آموزان ایجاد کند توجه کافی و وافی داشت. (تقیه، ۱۳۹)

۳- اشتیاق دانش آموز

یکی از بزرگترین چالش های مدیریت کلاس این است که دانش آموزان را درگیر و باانگیزه نگه داریم. برای اینکه دانش آموزان بتوانند یک یادگیری فعال داشته باشند، باید آنها را کاملاً درگیر و مشتاق کنیم و آنها را در کل فرایند یادگیری مشارکت دهیم.

اشتیاق دانش آموزان فقط به معنای نگه داشتن توجه آنها نیست. اگر شما بطور موفقیت آمیز دانش آموزان خود را درگیر یا مشتاق سازید، این یعنی آنها بر یادگیری متمرکز خواهند بود. آنها واقعا به مواد درسی علاقه پیدا می کنند و درک کردن دروس و به کار بردن آن در زندگی خودشان، یک احساس غرور را به آنها می دهد.



تصویر شماره ۳- نمایی از کلاس درس و اشتیاق دانش آموزان

به نمایش گذاشتن کارهای کلاسی به دانش آموزان کمک می کند که احساس ارزشمندی پیدا کنند. مطمئناً، اگر یکی از دانش آموزان از شما بپرسد "چرا نیاز دارم که این را بدانم؟ چه موقع می توانم از آن در زندگی واقعی استفاده کنم؟" غافلگیر نخواهید شد. حتی ممکن است در برخی کلاس ها خودتان هم همین را از معلمانان پرسیده باشید. این به این دلیل است که زمانی ما بیشترین انگیزه را برای یادگیری پیدا می کنیم که موضوع مورد نظر یک هدف روشن دارد و در زندگی ما به درد می خورد.

در نتیجه، یک روش برای ایجاد اشتیاق و درگیر کردن دانش آموزان این است که از فعالیت های اصیل استفاده کنیم؛ فعالیت های اصیل فعالیت هایی هستند که با آنچه دانش آموزان در دنیای خارج از مدرسه با آن مواجه می شوند مشابه هستند.

یک فعالیت اصیل که در کلاس های تاریخ به کرار مورد استفاده قرار می گیرد، تحقیق سلسله شناسی است. اگر از دانش آموزان بخواهید که در مورد شجره نامه خانوادگی خودشان تحقیق کرده و آنرا تکمیل کنند، این کار باعث می شود آنها درک کنند که حقایق خشک تاریخی چه تاثیری بر خانواده های آنها و در نهایت بر خودشان گذاشته اند.

یک روش دیگر برای مشتاق کردن دانش آموزان و تناسب دادن به مواد درسی این است که چیزهایی را کشف کنیم که دانش آموزان به آنها علاقه دارند، مثلا سریال های تلویزیونی، موسیقی و غیره و سپس از همان موارد مورد علاقه دانش آموزان در تدریس محتوای درسی استفاده کنیم.

این یک فعالیت سرگرم کننده است که دانش آموزان لذت زیادی از آن خواهند برد، زیرا مواردی از زندگی خارج از کلاس دانش آموزان وارد این فعالیت شده است. شما باید مواد یادگیری را تا جای امکان به زندگی شخصی دانش آموزان وصل کنید.

۴- روابط بین دانش آموز و معلم



تصویر شماره ۴- نمایی از کلاس درس و روابط بین دانش آموزان و معلم



تصویر شماره ۵- نمایی از کلاس درس و روابط بین دانش آموزان و معلم

آخرین راهبرد برای مدیریت کلاس که در این درس مورد بحث قرار می دهیم، ارتباط بین دانش آموزان و معلمان است.

یک بار دیگر کلاس درس خود را تصور کنید. در اولین روز کلاس، وقتی دانش آموزان وارد کلاس می شوند چه کاری انجام می دهید؟ آیا در کنار درب کلاس به آنها خوشامدگویی کرده و به آنها دست می دهید؟ این کار یک ایده عالی است، چراکه به دانش آموزان این احساس را منتقل می کند که شما به آنها علاقه دارید و به تک تک آنها احترام می گذارید.

وقتی دانش آموزان یک ارتباط مثبت با معلم خود داشته باشند، از نظر هیجانی و عقلانی تمرکز و درگیری بیشتری روی کلاس خواهند داشت. همچنین این کار باعث می شود که بدرفتاری و ایجاد تعارض کمتر شود، علاوه بر این، آنها لذت بیشتری را از حضور در کلاس خواهند برد.

پس شما چطور ارتباط مثبت خود را ایجاد می کنید؟

به نظر روشن می آید، اما اولین چیزی که به ایجاد یک رابطه مثبت کمک می کند این است که سعی کنید دانش آموزان را بشناسید.

جدای از به خاطر سپردن نام های دانش آموزان، به یاد سپردن جزئیاتی درمورد آنها به دانش آموزان نشان می دهد که شما به آنها اهمیت می دهید. ارتباط برقرار کردن و تعامل داشتن با دانش آموزان درطول کلاس نیز یک ضرورت حیاتی است. زمانی دانش آموزان سخت تر و هوشمندانه تر کار می کنند که بدانند یادگیری آنها برای معلم مهم است. وقتی دانش آموزان احساس ارزشمندی و احترام کنند، علاقه آنها به یادگیری بسیار فراتر از مواد درسی که ما تدریس می کنیم خواهد رفت.

علل بی نظمی دانش آموزان در کلاس درس و شیوه های برخورد با آن

بسیاری از معلمان و حتی مدیران مدارس از دانش آموزانی که به اعتقاد آن ها شلوغ هستند و رفتارهای نا خواسته و نا مناسبی از خود بروز می دهند و به این ترتیب نظم و انضباط مدرسه و کلاس درس را دچار اخلال می کنند گله دارند. هر کدام از این افراد واکنش های متفاوتی در مقابل این نوع دانش آموزان از خود نشان می دهند و تصمیم گیری ها ی آنان در این زمینه هم متفاوت است. معمول ترین و آشکار ترین این تصمیم گیری ها برای کاهش یا از بین رفتن بی نظمی، گرفتن تعهد کتبی از دانش آموزان و در صورت تکرار از والدین آنان، تهدید به تنبیه و حتی عملی کردن آن و در نهایت اخراج موقتی از کلاس و مدرسه است. از این رو، نگارش این مقاله و مطالعه ی آن، به معلمان و مدیران کمک می کند تا تصمیمات آگاهانه تری بگیرند.

در زمینه ی بی نظمی دانش آموزان در کلاس درس، معلمان باید به سه سوال پاسخ دهند:

۱- علل و عوامل بی نظمی دانش آموزان کدام اند؟

۲- چگونه می‌توان از بروز و ظهور رفتارهای نامناسب دانش‌آموزان که نظم و انضباط را به مخاطره می‌اندازند، پیشگیری کرد؟

۳- به هنگام وقوع رفتارهای نامطلوب دانش‌آموزان، چه باید کرد؟

برای پاسخ دادن به این سوال‌ها به عبارت دیگر، شناسایی علل و عوامل بی‌نظمی دانش‌آموزان در مجموعه عامل‌های متعدد، باید زیرمجموعه‌ای از عوامل کشف شوند تا با ارائه‌ی راه‌کارهای کاربردی برای از بین بردن یا کاهش آن‌ها، تغییرات مناسب و مثبت در کیفیت نظم و انضباط مدرسه ایجاد شود. در این ارتباط، کارگاهی با حضور عده‌ای از معلمان با تجربه در مراکز تربیت معلم برگزار شد. حاصل چند جلسه‌ی بارش مغزی در این کارگاه برای پاسخ به سوال‌های یاد شده، بررسی شد. سپس با اندکی دخل و تصرف و تغییر در دیدگاه‌های افراد، گزیده‌ی این تصمیمات و راه‌حل‌ها در جهت کاهش بی‌نظمی در کلاس در این مقاله برای استفاده‌ی معلمان و مدیران مدارس و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت تهیه و تنظیم شد.

علل بی‌انضباطی دانش‌آموزان را می‌توان با توجه به ابعاد در یک مقاله نمی‌گنجد، اما به دلیل کاربردی بودن بحث و جلوگیری از طولانی شدن آن ابتدا به ذکر علل و عوامل کلی بی‌انضباطی دانش‌آموزان می‌پردازیم، آنگاه حاصل هم‌اندیشی معلمان با تجربه را در این زمینه به طور مختصر بررسی می‌کنیم و در پایان هر قسمت، راهکارهای عملی برای جلوگیری از بی‌انضباطی دانش‌آموزان را به منظور برقراری نظم و انضباط در مدرسه ارائه می‌کنیم.

علل و عوامل بی‌نظمی دانش‌آموزان را می‌توان به پنج دسته تقسیم کرد:

الف) علل مربوط به دانش‌آموزان (ویژگی‌های فردی آنان)؛

ب) عوامل مربوط به معلم؛

ج) عوامل مربوط به فضای مدرسه، کلاس درس و کارکنان ستادی مدرسه؛

د) ویژگی‌های خانوادگی دانش‌آموزان؛

و) عوامل اجتماعی

نظم و انضباط تعاریف متعددی دارد. عده‌ای کنترل رفتار فراگیرندگان و تسلط بر عوامل رفتاری آنان را انضباط می‌نامند. برخی دیگر معتقدند نظم و انضباط شامل هر نوع سازماندهی در محیط مدرسه و کلاس است، به نحوی که سبب افزایش یادگیری شود. صفوی (۱۳۸۳) می‌گوید «انضباط عبارت است از اعمال قواعد و مقرراتی که یادگیری از تسهیل می‌کند و اخلال در کلاس را به حداقل کاهش می‌دهد (ص ۲۶۶). لوفرانسوا (۱۹۹۱) معتقد است «انضباط» به آن دسته از اعمال معلم اطلاق می‌شود که مانع سرزدن رفتارهایی از دانش‌آموز است که فعالیت کلاسی را مختل یا تهدید به اخلال می‌کنند (نقل از زمانی، ۱۳۷۸) با وجود این، بی‌نظمی یا بی‌انضباطی را می‌توان این گونه تعریف کرد: انجام دادن هر عمل یا رفتاری به وسیله‌ی دانش‌آموز که سازماندهی مدرسه و فعالیت‌های کلاس را مختل یا تهدید به اخلال می‌کند. بروز رفتارهایی از دانش‌آموزان که انضباط کلاس را مختل می‌کنند، تنها به معلم و کلاس درس مربوط

نیستند، بلکه همان طور که قبلا گفته شد علل دیگری نظیر عوامل آموزشگاهی، خانوادگی، اجتماعی و... وجود دارند که به طور مستقیم یا غیر مستقیم زمینه را برای بروز رفتار های مخرب دانش آموزان فراهم می کنند؛ بنابراین، برای برقراری انضباط در کلاس درس و اداره ی آن، معلمان باید قبل از برقراری نظم و انضباط اقدامات لازم را برای پیشگیری از رفتار های نامناسب دانش آموزان را به کار گیرند؛ زیرا پیشگیری مهم تر از درمان است. کانین (۱۹۷۰) در تحقیق خود که به مقایسه ی رفتار معلمان در کلاس های دارای رفتارهایی نامطلوب و کلاس های عادی پرداخته است او می گوید: تفاوت این کلاس ها به نحوه ی پاسخ گویی معلمان به رفتار نامطلوب دانش آموزان مربوط نیست، بلکه از اقدامات پیشگیرانه ی آن ها ناشی می شود (نقل از کدیور ۱۳۸۲ ص ۴۳۱) به هر حال بی نظمی های دانش آموزان در کلاس علل متعدد دارد:

الف - علل مربوط به دانش آموزان

گاهی علل بی نظمی در کلاس ناشی از خود دانش آموز است. برخی از این علت ها عبارت است از:

- ناراحتی های جسمی، روحی و روانی؛
- نداشتن علاقه و انگیزه؛
- سر در گم بودن و بی اعتنایی به انتظارات معلم و قوانین و مقررات مدرسه و کلاس درس؛
- نداشتن برنامه ی مشخص مطالعه؛
- کم خوابی و خستگی مفرط؛
- انجام دادن تکالیف خود؛
- تغذیه ی نامناسب؛
- ناامیدی به آینده؛
- استقلال طلبی و مقابله با اقتدار معلم

از بین بردن یا کاهش عوامل بی نظمی، در درجه ی اول مستلزم همکاری و هماهنگی میان خانه و مدرسه است و روشن است که معلمان و اولیای مدرسه به تنهایی و بدون همکاری والدین کاری از پیش نخواهند برد. بنا براین، در نظام آموزش و پرورش برای برقراری ارتباط میان خانه و مدرسه نهاد مستقلی به نام انجمن اولیا و مربیان به وجود آمده است که این نهاد در هر مدرسه ای برای آگاهی والدین از مراحل رشد فرزندان خود در سنین متفاوت و آگاه کردن آن ها از این مسائل وظایفی برعهده دارند.

ب- علل مربوط به معلم

- فقدان آمادگی جسمی، روحی و روانی معلم؛
- نامناسب بودن وضعیت ظاهری معلم؛
- ناآگاهی از روش های جدید تدریس و استفاده ی مکرر از روش های سنتی؛

- بی علاقه بودن به شغل معلمی؛
- نا توانی در برقراری ارتباط مطلوب با دانش آموزان؛
- رعایت نکردن عدالت آموزشی (تبعیض بین دانش آموزان)؛
- نا مناسب و نا رسا نا بودن صدای معلم؛
- نداشتن طرح درس؛
- بی توجهی به نیاز های دانش آموزان؛
- فعال بودن معلم و منفعل بودن دانش آموزان؛
- استفاده ی نا مناسب از تشویق و تنبیه؛
- بی حوصلگی و نداشتن صبر و بردباری و سعه ی صدر؛
- بی نظمی معلم (نظیر دیر آمدن به کلاس و ترک زود هنگام آن و...)
- تسلط نداشتن به موضوع مورد یاد گیری؛
- نداشتن روحیه ی انتقاد پذیری و خود داری از پاسخ گویی به سوال های دانش آموزان؛

ج- علل مربوط به والدین دانش آموزان

- توجه والدین به وضعیت جسمی و روحی فرزندان خود؛
- ایجاد شرایط، موقعیت و امکانات مورد نیاز برای پیشرفت تحصیلی فرزندان خود؛
- تشویق مادری و معنوی و تقویت اعتماد به نفس آن ها؛
- پذیرش وضعیت خاص فرزندان خود و مقایسه نکردن آن ها با افراد دیگر؛
- تبعیض قایل نشدن بین آن ها؛
- تهیه ی میز و صندلی، اتاق مطالعه، وسایل مورد نیاز، رعایت سکوت هنگام مطالعه؛
- کمک به آن ها در تهیه و اجرای برنامه ی مطالعه؛
- تشویق آن ها به ورزش و تفریحات سالم و تنظیم خواب و استراحت آن ها؛
- داشتن برنامه ی تغذیه ی مناسب، کمک به آن ها در انتخاب دوستان مناسب؛
- آگاه کردن فرزندان از وظایف خود در مدرسه و خانه، رعایت حقوق معلمان و کمک به دوستان و هم کلاسان خود؛
- و در نهایت تشویق آن ها به رعایت نظم و انضباط در مدرسه و کلاس درس، اغلب، والدین علاقه مندند که بدانند در طول سال تحصیلی، درخصوص امور تحصیلی و حتی تربیتی فرزندان خود، چه وظیفه ای به عهده دارند و چه کمک هایی سبب پیشرفت تحصیلی فرزندانشان می شود. آگاهی از این مسائل، مستلزم ارتباط مستمر با مدرسه است.

نقش معلم در اداره کلاس درس

وظیفه‌ی معلم ساختن فرمول‌هایی برای مدیریت کلاس است. روش تدریس و فلسفه‌ای که براساس آن آموزش می‌دهد بر نحوه‌ی مدیریت کلاس مؤثر است و نحوه‌ی مدیریت کلاس نیز بر روش تدریس مؤثر بوده و تجارب موفقیت‌آمیز کلاس را بالا خواهد برد. همان‌طور که اکثر معلمان موفق و کارآزموده از روش‌های آزمایش‌شده و موفق استفاده می‌کنند.

وظیفه‌ی معلمی روز به روز پیچیده‌تر می‌شود، مرعشی (۱۳۷۱) در یکی از مقاله‌های خود می‌نویسد: در دنیای کنونی نقش معلم از امر کننده یا ارباب و تلقین‌کننده‌ی دانش به تدریج به‌سوی رهبری و مدیریت برنامه‌ریزی شده تغییر کرده‌است. نقش جدید معلم اهمیت آموزش مدیریت کلاس درس را روشن‌تر می‌کند. اکنون معلم خوب یعنی یک روان‌شناس، یک جامعه‌شناس، یک کارشناس علوم تربیتی و سرانجام یک مدیر آموزشی است.

کونین (۹۳) (۱۹۷۰) شیوه‌ی کار معلمان موفق و ناموفق را در اداره‌ی کلاس مورد بررسی قرار داده است. به نظر او یکی از ویژگی‌های مهم معلم در اداره‌ی کلاس <توجه چندبعدی> است. یعنی این که معلم بتواند فعالیت لحظه به لحظه‌ی همه‌ی دانش‌آموزان را در کلاس زیر نظر داشته باشد و دانش‌آموزان نیز از این توانایی معلم خودآگاهی داشته باشند (صیامی، ۱۳۷۹).

بیکر و ستراب (۲۰۰۰) مهم‌ترین چالش‌های معلمان در مدیریت کلاس درس به‌خصوص کلاس‌های پرتعداد را در موارد زیر می‌دانند:

- ۱ - پرداختن به دانش‌آموزانی که توانایی‌های آنان بسیار متفاوت از دیگران است.
 - ۲ - جلب توجه همه‌ی دانش‌آموزان به درس
 - ۳ - انجام دادن کارهای شفاهی و کارهای گروهی
 - ۴ - ایجاد یا تقویت انگیزه دانش‌آموزان برای یادگیری
 - ۵ - نظارت بر رفتار دانش‌آموزان
 - ۶ - کمک به دانش‌آموزان ضعیف‌تر برای همگام کردن آنان با کل کلاس
 - ۷ - نظارت بر پیشرفت یکایک دانش‌آموزان
 - ۸ - تصحیح انبوهی از تکالیف نوشتاری
- معلم به مهارت‌ها و فنونی سازمان دهنده نیاز دارد تا شرایط بهینه‌ای را برای تحقق یادگیری خلق کند. این مهارت‌ها و فنون در قالب مدیریت کلاس درس می‌گنجد.

راهبردهای مدیریت موفق کلاس^۱

معلمان به مهارت‌های علمی و فنی خاصی نیاز دارند تا در مدیریت کلاس درس موفق شوند. مدیریت کلاس اولین سطح مدیریت آموزشی است و پایه‌ی سطوح بالاتر مدیریت محسوب می‌شود.

لاسلت و اسمیت (۹۷) (۱۳۷۵) توجه معلمان را نسبت به اهمیت مدیریت مؤثر در کلاس نه به عنوان صفت ساده‌ای که هر یک از معلمان آن را دارند، بلکه به عنوان مجموعه‌ای مرکب از مهارت، دانش و شناخت که می‌تواند پرورنده شود، جلب می‌نماید و تدریس را دارای چهار جنبه‌ی مدیریت، میانجیگری، اصلاح و نظارت می‌داند.

مرعشی (۱۳۷۱) معتقد است: در نظام آموزش و پرورش جدید، زمانی گفته می‌شود کلاس خوب اداره شده است که دانش‌آموزان بتوانند با شرکت مؤثر در جریان فعالیت‌های آموزشی مطالب درسی را به خوبی فرا گیرند و در طراحی و اجرای برنامه‌های تحصیلی سهیم باشند و معلم نیز عکس‌العمل فردی و جمعی دانش‌آموزان در تنظیم برنامه‌های درسی را مورد توجه قرار دهد.

نتیجه گیری

به طور خلاصه می‌توان گفت: به منظور ایجاد نظم و تغییر مدیریت کلاسی، سه شرط لازم است و این شروط عبارتند از: روش تدریس مناسب، ویژگی‌های شخصیتی معلم و استفاده از فنون تدریس،

با توجه به این که آموزش و یادگیری بیشتر از طریق تعامل بین معلم و فراگیر در کلاس درس اتفاق می‌افتد، شایسته است عوامل مؤثر بر آن از طریق روش‌های علمی مورد بررسی قرار گیرد. در مدیریت اثربخش کلاس عوامل مختلفی از جمله وضعیت تربیتی، عوامل گوناگون فرهنگی، پایگاه اجتماعی و اقتصادی دانش‌آموزان، تجارب قبلی معلم، مهارت‌های دانش‌آموزان کلاس و نیز هدف‌های یادگیری مورد توافق معلم و دانش‌آموز دخالت دارند.

نمی‌توان جهت مدیریت کلاس به طور صریح و روشن فرمول‌هایی ارائه داد و به کارگرفت و سریع به نتیجه رسید، بلکه باید متناسب با فضا و جو کلاس و محتوای آموزشی و منابع و وسایل آموزشی و شرایط اجتماعی، اقتصادی، جغرافیایی و... دانش‌آموزان کلاس از راه کارهای مختلفی جهت مدیریت کلاس استفاده کرد و به این موضوع مهم توجه نمود که سعی شود از بروز مشکلات در کلاس تا حد امکان پیش‌گیری گردد و مدیریت کلاس را معادل مفاهیم انضباط یا تدریس صرف ندانست.

ایجاد نظم و هماهنگی، شرط لازم تدریس موفق است. اداره‌ی کلاسی کارآمد و مؤثر یگانه راهی است که به آموزش و یادگیری کارساز و مؤثر ختم می‌شود. ایجاد نظم و هماهنگی شرط لازم یک آموزش سودمند است، ولی کافی نیست. برای کنترل کلاس و هم‌چنین افزایش یادگیری باید از روش آموزش مناسب استفاده کرد. معیارنهایی در هر کار آموزشی، موفقیت دانش‌آموزان است. پس باید محیط کلاس را به یک محیط جالب، مثبت و جذاب تبدیل کرد.

^۱ - Successful Class Management Strategies

منابع و مآخذ

- احمدی مقدم، حسین و احمدی مقدم، مقصود. (۱۳۹۴). بررسی تاثیر مدیریت موثر کلاس درس در فرایند یاددهی- یادگیری دانش آموزان، کنفرانس سراسری دانش و فناوری علوم تربیتی مطالعات اجتماعی و روانشناسی ایران، تهران، <https://civilica.com/doc/467937>
 - اسماعیلی، محمد رضا: کاتبیان، شهره و خداداد، شعله. (۱۳۹۱). «رابطه خودکارآمدی سبک مدیریت کلاس معلمان تربیت بدنی آموزش و پرورش شهر تهران»، فصلنامه مدیریت رفتار.
 - بابالویان، رضا. سعداللهی، آرش و مسعودی، مجید. (۱۳۹۴). «مدیریت کلاس درس»، کنفرانس سراسری دانش و فناوری علوم تربیتی مطالعات اجتماعی و روانشناسی ایران، تهران: موسسه برگزار کننده همایش های توسعه محور دانش و فناوری سام ایرانیان.
 - براون، سالی. (۱۳۸۲). «راهنمای تدریس موثر»، ترجمه کوروش فتحی واجارگاه، تهران: آبیژ.
 - بیلر، رابرت فردریک. (۱۳۷۶). «کاربرد روانشناسی در آموزش»، ترجمه پروین کدیور، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
 - پرداختچی، محمد حسن. (۱۳۷۲). «منابع اقتدار راهنمایان آموزشی»، فصل نامه مدیریت در آموزش و پرورش، سال دوم شماره ۸.
 - پیریایی، حسین. (۱۳۸۳). «بررسی راههای افزایش علاقه مندی دبیران استان لرستان با استفاده از روش های تدریس».
 - تایلستون، دونواوکر. (۱۳۸۶). «آنچه هر معلم باید بداند: مدیریت کلاس و کلاس داری»، ترجمه بهمن ابراهیمی و علی اسماعیلی، تهران: شلاک.
 - جویس، بروس و ویل، مارشا. (۱۳۷۶). «الگوهای جدید تدریس»، ترجمه بهرنگی، محمد رضا، نشر تابان.
 - خلخالی، ع؛ و سلیمان پور، ج؛ و فردی، م. (۱۳۸۹). «ارایه مدلی جهت استقرار مدیریت کلاس درس سالم». روانشناسی تربیتی، ۱(۲)، ۶۰-۷۱.
- <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=167084>
- دارش پور، علی یار و شهبازی کیش، حمید و بدرقه، (امیر) ارسلان و باختراصل، کریم و نیک اندیش، رحیم. (۱۳۹۹). بررسی اهمیت و الگوهای موثر استراتژی های مدیریت کلاس درس، دومین کنفرانس ملی پژوهش های نوین در تعلیم و تربیت، روانشناسی، فقه و حقوق و علوم اجتماعی، شیروان، <https://civilica.com/doc/1518337>
 - رگ، ادوارد کنراد. (۱۳۸۲). «مدیریت کلاس در دبستان»، ترجمه علیرضا کیامنش و کامران گنجی، تهران: رشد.
 - رئوفی، حسین. (۱۳۷۷). «مدیریت، رفتار کلاسی»، چاپ دوم، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
 - سانتراک، جان. (۱۳۸۵). «روانشناسی تربیتی»، ترجمه مرتضی امیدیان، یزد: دانشگاه یزد.
 - سیف، علی اکبر. (۱۳۸۷). «تغییر رفتار و رفتار درمانی: نظریه ها و روش ها»، تهران: دوران

- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۷). «روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش»، تهران: دوران.
- شعبانی، حسن. (۱۳۸۲). «مهارت های آموزش و پرورش (روشها و فنون تدریس)»، تهران: انتشارات سمت.
- صباغیان، زهرا. (۱۳۸۰). «مدیریت کارآمد در کلاس درس (راهنمای معلمان و مدرسان)»، تهران، انتشارات سمت.
- عباسی، مصطفی و پناهی، اشرف و بابائی، محمد و پناهی، اقدس. (۱۳۹۴). شیوه های مدیریت و سازماندهی کلاس درس و بررسی سبکهای مدیریتی، چهارمین کنفرانس ملی و دومین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت، تهران، <https://civilica.com/doc/428368>
- عباسی، مصطفی. زبیری، حسن. عباسی، رضا. (۱۳۹۳). «نقش های معلم در مدیریت کلاس درس»، اولین سمپوزیوم علوم مدیریت تهران، اسفندماه ۹۳.
- عبیری، مریم و عبیری جهرمی، فاطمه. (۱۳۹۴). کارکرد مدیریت آموزشی در مدیریت کلاس، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت، اقتصاد، حسابداری و علوم تربیتی، ساری، <https://civilica.com/doc/445621>
- علی نژاد، سهراب. عباسی، رضا و محمد نیا، سید یعقوب و هاشمی فارسی، آسیه. (۱۳۹۵)، «مروری بر شیوه های مدیریت کلاس درس و روش اداره آن»، دومین کنفرانس ملی راهکارهای توسعه و ترویج آموزش علوم در ایران، دانشگاه پیام نور و آموزش و پرورش گله دار، تیرماه ۹۵
- فتحی آذر اسکندر. (۱۳۸۲). «روشها و فنون تدریس»، تبریز: انتشارات دانشگاه تبریز.
- قورچیان، نادر قلی. (۱۳۷۹). «جزئیات روش تدریس»، تهران: نشر دفتر همکاری های علمی بین المللی آموزش و پرورش.
- قزلباش، مهدی. (۱۳۹۳). مدیریت کلاس، موانع و راهبردها، نخستین همایش ملی علوم تربیتی و روان شناسی، مرودشت، <https://civilica.com/doc/338436>
- لفرانسو، گای. (۱۳۸۰). «روانشناسی برای معلمان»، ترجمه هادی فرجامی، مشهد: آستان قدس رضوی.
- مرادی بدرانی، رویا. (۱۳۹۴). عوامل مؤثر در مدیریت کلاس درس، دومین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران، <https://civilica.com/doc/394513>
- منصوری، صابر و سلیمانی ازندریان، حسین. (۱۳۸۸). مدیریت کلاس درس به عنوان یک مرکز یادگیری، همایش شیوه های نوین در مدیریت مدارس در هزاره سوم، کرمانشاه، <https://civilica.com/doc/118410>
- هرگنهان، بی. آر و السون، ام. اچ. (۱۳۸۷). «مقدمه ای بر نظریه های یادگیری»، ترجمه علی اکبر سیف، تهران: دوران.

Hattie, J. (2004). Classroom climate and motivated behavior Anderson. A. Hamilton. R. J., & in secondary schools Learning Environments Research. 7(3),211-225

Schwartz, Wendy. (2001). School Practices for Equitable Discipline of African American Students. *ERIC Digest Number 166*. <http://eric-web.tc.columbia.edu>